

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ТОРГОВЦЯ ФІНАНСОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ (НАДАЛІ – ТОРГОВЕЦЬ) ТА ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОСЛУГАХ

1.1. Найменування Торговця: ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «РАДАБАНК»

1.2. Місцезнаходження Торговця: 49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. В. Маномеха, буд. 5

1.3. Адреса спеціалізованого структурного підрозділу, що надає послуги з торгівлі фінансовими інструментами: Відділ торгівлі цінними паперами Управління цінних паперів АТ «АБ «РАДАБАНК», 49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. В. Маномеха, буд. 5. Телефон +38 056 766-07-37 E-mail: n.vitnova@radabank.com.ua, Адреса веб-сайту: <https://www.radabank.com.ua>

1.4. Адреса, за якою приймаються скарги клієнтів: 49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. В. Маномеха, буд. 5

1.5. Відомості про державну реєстрацію Торговця: дата державної реєстрації 03.12.1993, Дата запису: 17.08.2005, Номер запису 12241200000015915.

1.6. Інформація щодо включення Торговця до відповідного державного реєстру Банків: Внесена до Державного реєстру банків 03.12.1993 року за номером № 220.

1.7. Ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР):

- Професійна діяльність на фондовому ринку – діяльність з торгівлі цінними паперами. Дилерська діяльність. Серія АЕ № 294570., видана 04.11.2014 р. Строк дії з 05.11.2014 р. необмежений. Ліцензія на підставі п.10 розділу XIII Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» вважається переоформленою на ліцензію на професійну діяльність на ринках капіталу з торгівлі фінансовими інструментами, що передбачає дилерську діяльність.

- Професійна діяльність на фондовому ринку – діяльність з торгівлі цінними паперами. Брокерська діяльність. Серія АД № 034429, видана 13.06.2012. Строк дії з 13.06.2012 р. необмежений. Ліцензія на підставі п.10 розділу XIII Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» вважається переоформленою на ліцензію на професійну діяльність на ринках капіталу з торгівлі фінансовими інструментами, що передбачає брокерську діяльність та субброкерську діяльність.

1.8. Найменування Регулятора, який здійснює державне регулювання щодо діяльності Торговця: Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (надалі – НКЦПФР). Контактні дані НКЦПФР – вул. Князів Острозьких, 8, к. 30, м. Київ, 01010, телефон +38 044 254 23 31, E-mail: info@nssmc.gov.ua , <https://www.nssmc.gov.ua/about-us/contacts>

1.9. Торговець використовує українську мову при спілкуванні зі своїми клієнтами та потенційними клієнтами шляхом проведення особистих зустрічей з персоналом Торговця а також за допомогою каналів дистанційного зв'язку. Персональне обслуговування клієнта на його прохання може здійснюватися також іншою мовою, прийнятною для сторін, відповідно до законодавства України про мову.

1.10. Торговець на підставі отриманих від НКЦПФР ліцензій здійснює власні дилерські операції з фінансовими інструментами, а також надає своїм клієнтам брокерські та субброкерські послуги на біржовому та позабіржовому ринку цінних паперів України. Торговець є учасником АТ «Фондова біржа ПФТС» та ПрАТ «Фондова біржа «Перспектива»»,

клієнтом ПАТ «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках». АТ «АБ «РАДАБАНК» має ліцензію на право здійснення депозитарної діяльності депозитарної установи є клієнтом ПАТ «Національний депозитарій України» та Депозитарію Національного банку України, членом асоціацій, що об'єднують учасників фінансового ринку – Професійної асоціації учасників ринку капіталу та деривативів (ПАРД).

1.11. Торговець за результатами виконання доручень клієнтів надає їм звіти після кожної здійсненої інвестиційної послуги не пізніше наступного робочого дня з моменту надання послуги способом, який узгоджений у відповідному договорі між сторонами. В залежності від певної категорії послуг та вимог клієнтів, а також на запити клієнтів, торговець може надавати періодичні та розширені звіти в порядку, який узгоджується сторонами.

1.12. На даний момент Торговець не здійснює управління грошовими коштами та фінансовими інструментами клієнтів.

1.13. Торговець забезпечує впровадження організаційних та адміністративних механізмів, які спрямовані на запобігання негативного впливу конфліктів інтересів в процесі надання Торговцем інвестиційних послуг своїм клієнтам, та які, на думку Торговця, попереджають ризики завдання шкоди інтересам клієнтів.

1.14. Вартість інвестиційних послуг Торговця, визначена у затверджених відповідним органом Банку Тарифах, які розташовані на веб-сайті Банку за посиланням: <https://www.radabank.com.ua/bilse/taryfy-banku>.

1.15. Інформація про механізми захисту прав споживачів:

Механізм захисту прав споживачів - фізичних осіб передбачений Законом України «Про захист прав споживачів». Спірні питання, що виникають у процесі надання фінансової послуги врегульовуються в досудовому порядку, в тому числі шляхом переговорів. Якщо таке врегулювання виявиться неможливим, спори підлягають врегулюванню судом на території України згідно законодавства України.

Розділ 2. ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ФАКТОРИ РИЗИКІВ. ОПИС ХАРАКТЕРУ ТА РИЗИКІВ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

2.1. Під факторами ризиків розуміються обставини, які можуть призвести до часткової або повної втрати грошових коштів та/або Фінансових інструментів Клієнта, у тому числі внаслідок зниження вартості Фінансових інструментів.

До фінансових ризиків, що пов'язані зі здійсненням операцій на фондовому ринку (ринку капіталів), зокрема, відносяться:

а) *ринковий ризик* - імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок несприятливої зміни курсів іноземних валют, процентних ставок, вартості Фінансових інструментів. До ринкових ризиків відносяться: *ціновий ризик* (можливість часткової або повної втрати грошових коштів, Фінансових інструментів через зміну вартості Фінансових інструментів внаслідок коливання ринкових цін); *валютний ризик* (можливість часткової або повної втрати грошових коштів, Фінансових інструментів через зміну вартості Фінансових інструментів внаслідок зміни курсу однієї валюти стосовно іншої); *процентний ризик* (можливість часткової або повної втрати грошових коштів, Фінансових інструментів через зміну вартості Фінансових інструментів внаслідок несприятливих змін ринкових ставок);

б) *кредитний ризик* - наявний або потенційний ризик негативної зміни вартості активів (портфеля активів) Клієнта внаслідок неспроможності емітентів (контрагентів) виконувати свої зобов'язання, зокрема, з виплати відсотків та/або основної суми боргу у відповідності до строків та умов фінансової угоди (проспекту емісії/умов випуску). Аналізуючи кредитний ризик емітента (контрагента), необхідно оцінити імовірність дефолту емітента (контрагента); суму, що піддається ризику; величину можливих втрат при настанні несприятливої події.

Кредитний ризик щодо державних цінних паперів також передбачає ризик держави, який виникає через особливості економіки, соціального ладу та політичного устрою держави позичальника;

в) *ризик ліквідності* - наявний або потенційний ризик негативної зміни вартості активів (портфеля активів) Клієнта через неможливість купівлі або продажу активів у визначеній кількості за середньо-ринковою ціною за короткий термін. До ризиків ліквідності відносяться: *ризик ринкової ліквідності* (можливість часткової або повної втрати активів через неможливість купівлі або продажу активів у потрібній кількості за достатньо короткий період часу в силу погіршення ринкової кон'юнктури); *ризик балансової ліквідності* (наявний або потенційний ризик виникнення дефіциту грошових коштів або інших високоліквідних активів для виконання зобов'язань перед інвесторами/контрагентами).

Здійснення операцій на строковому ринку та операцій з маржинальної торгівлі **пов'язане з підвищеним рівнем фінансових ризиків, що зумовлено такими особливостями:**

а) у випадку, якщо на фондовому ринку (ринку цінних паперів) чи на строковому ринку виникла ситуація, яка є несприятливою для маржинальної позиції Клієнта або позиції Клієнта на строковому ринку, існує імовірність втрати у короткий термін значної частини активів, що використовуються як забезпечення для договорів в рамках операцій з маржинальної торгівлі або як гарантійне забезпечення на строковому ринку;

б) за умов несприятливого для Клієнта коливання цін на Фінансові інструменти для підтримки відкритих маржинальних позицій Торговець може вимагати доведення у короткий термін додаткових грошових коштів або Фінансових інструментів в розмірі, який необхідний для підтримки відкритих позицій (це може бути значна сума). Якщо Клієнт не зможе внести необхідні грошові кошти або Фінансові інструменти у встановлений термін, такі позиції можуть бути закриті зі збитком для Клієнта. У такому випадку всі витрати має прийняти на себе Клієнт;

в) внаслідок умов, які виникають на ринку, може виникнути ситуація, яка унеможливіє закриття відкритої позиції Клієнта. Це можливо, наприклад, якщо при швидкій зміні цін торги на фондовій біржі призупинені або обмежені;

г) неплатоспроможність Торговця (недостатність суми гарантійного забезпечення) може спричинити закриття позиції Клієнта.

До нефінансових ризиків, що пов'язані зі здійсненням операцій на фондовому ринку, зокрема, відносяться:

а) *юридичний ризик (правовий)* - імовірність виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів унаслідок змін норм законодавства, через можливість їх неоднозначного тлумачення, унаслідок визнання недійсними умов договору у зв'язку з їх невідповідністю вимогам законодавства України, через невиконання вимог законодавства, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції, правил етики, виникнення конфлікту інтересів, відсутності нормативно-правових актів, що регламентують здійснення операцій на фондовому ринку;

б) *операційно-технологічний ризик* - наявний або потенційний ризик, що виникає через недоліки корпоративного управління, системи внутрішнього контролю або недосконалу роботу інформаційних технологій і процесів обробки інформації з точки зору керованості, універсальності, надійності, контрольованості і безперервності роботи.

Крім того, при здійсненні операцій на фондовому ринку (ринку цінних паперів) існують **технічні ризики**, що можуть бути пов'язані з виникненням проблем у роботі інформаційних, комунікаційних, електронних та інших систем, а також з порушенням рекомендацій з використання прав доступу до торгової платформи (логіну та паролю), в тому числі через їх недостатній захист, включаючи збій у роботі програмного та/або технічного забезпечення, обладнання, інформаційних систем, засобів комунікації та зв'язку, порушення цілісності даних та носіїв інформації, несанкціонований доступ до інформації сторонніх осіб та інше. Клієнт приймає на себе ризики фінансових втрат, що можуть виникнути внаслідок збоїв в апаратних засобах, програмному забезпеченні та внаслідок неякісного зв'язку зі сторони Клієнта та/або третіх осіб щодо яких Торговець не має можливості контролю (банки, фондові біржі,

депозитарні установи, Центральний депозитарій, Розрахунковий центр тощо).

Окрім того, на фондовому ринку існують також ризики, що не пов'язані прямо з діями Торговця і Клієнта та конкретним фінансовим інструментом - **системні ризики**, які відображають здатність фінансового ринку як системи або окремих його складових (ринок цінних паперів, депозитарна система, система клірингу та розрахунків тощо) виконувати свої функції. Такі ризики не можуть бути диверсифіковані.

2.2. Непрофесійним клієнтам при здійсненні інвестицій прийнятними є інструменти з низьким рівнем кредитного та ринкового ризику. Оскільки дана категорія клієнтів, зазвичай, не володіє методами керування та глибокого прогнозування ризиків, прийняття на себе помірною рівня зазначених видів ризику є допустимим. При цьому таким клієнтам слід уникати інструментів зі значним рівнем ризиків ліквідності та розрахунків. Зокрема, не рекомендується придбання низьколіквідних акцій, облігацій з високим рівнем ймовірності дефолту емітента, деривативних контрактів, цінних паперів ІСІ закритого типу. Непрофесійним клієнтам слід також виважено підходити до вибору посередників та контрагентів на ринку та уникати укладання будь-яких угод з учасниками без підтвердженого багаторічного досвіду та надійної ринкової репутації.

2.3. Професійні клієнти, які здатні здійснювати прогнозування та управління ризиками, можуть вкладати коштів в різні види облігацій та акції українських емітентів та цінні папери ІСІ. Тим не менш, слід утримуватись від вкладень у низьколіквідні акції.

2.4. Для прийнятних контрагентів Торговець не встановлює обмежень щодо напрямів інвестицій, які здійснюються в межах діючих законодавчих норм та не мають ознак підозрілих операцій.

3. Інвестиції в облігації. Особливості ринкової поведінки та ризики.

3.1. Облігація є борговим цінним папером, за якою емітент несе зобов'язання перед власником по її погашенню та виплаті відсоткового (купонного) доходу (якщо це передбачено умовами випуску). Облігація завжди має номінальну вартість. Відсоткові облігації з фіксованою процентною ставкою мають номінальну дохідність, яка виражається у річних відсотках. По ставці річного відсотка розраховується сума купонних платежів за такою облігацією. Таким чином, за відсотковими облігаціями завжди відомі всі грошові виплати, які повинен здійснити емітент станом після будь-якої дати. Якщо на дату купівлі такої облігації за умовами випуску до моменту погашення припадає більше, ніж один купонний платіж, дохідність такої облігації зазвичай розраховується за ефективною відсотковою ставкою (yield to maturity, YTM) Облігації також бувають дисконтними, вони розміщуються або продаються на вторинному ринку нижче номіналу, а погашаються емітентом за номіналом. Інвестор отримує дохід у вигляді різниці між ціною купівлі та номіналом облігації. Дохідність за дисконтними облігаціями, а також за відсотковими облігаціями у випадку, якщо з моменту її купівлі до погашення залишається лише один купонний платіж, розраховується за простою ставкою відсотка (simple, SIM).

3.2. Існують дві основні базові стратегії здійснення інвестицій в облігації:

- Придбання облігації за поточною ринковою ставкою та утримання її до строку погашення емітентом. В такому разі в момент погашення облігації інвестор отримує дохід за ставкою, яка була зафіксована в момент її купівлі та не бере на себе ринковий ризик зміни відсоткових ставок. Поточні коливання ставок на ринку в період утримання такої інвестиції не впливають на її дохідність. Така стратегія є прийнятною для всіх категорій інвесторів, непрофесійні інвестори можуть її використовувати з облігаціями високонадійних емітентів, насамперед з державними облігаціями.

- Придбання облигації за поточною ринковою ставкою та продаж її на ринку до строку погашення емітентом. В такому випадку інвестор приймає на себе ринковий ризик зміни відсоткових ставок, який може призвести як до виникнення додаткових збитків (втрати частини прибутку) так і до отримання додаткового прибутку від зміни ставок. Якщо з моменту купівлі до моменту продажу ринкові відсоткові ставки зростають (ціна облигації при цьому знижується), інвестор може як недоотримати частину прибутку, так і понести часткові втрати вкладеного капіталу (при значному зростанні ставок). Навпаки, якщо з моменту купівлі до моменту продажу ринкові відсоткові ставки знижуються (ціна облигації при цьому зростає), інвестор може отримати додатковий прибуток. Але такі стратегії можуть використовуватися лише на високоліквідних інструментах. Інакше буде мати місце ризик ліквідності, тобто на момент продажу може не знайтись покупців, які будуть готові купити облигації у інвестора за прийнятними цінами. Дана стратегія є непринятною для непрофесійних інвесторів. Для професійних інвесторів стратегія є доступною, якщо є достатні підстави для прогнозу напрямку зміни відсоткових ставок. Прийнятні контрагенти можуть додатково поєднувати стратегію з інструментами хеджування процентного ризику.

3.3. Облігації внутрішньої державної позики.

Найбільш популярними, надійними та зрозумілими для інвесторів об'єктами інвестиційної діяльності в Україні за останні роки є облигації внутрішньої державної позики (ОВДП). ОВДП розміщуються виключно на внутрішніх ринках капіталу і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування власникам цих облигацій їхньої номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облигацій. Номінальна вартість таких облигацій може бути визначена в гривнях або іноземній валюті (в доларах США та євро). Емітентом таких облигацій є держава Україна в особі уповноваженого органу – Міністерства фінансів України. ОВДП можуть випускатися купонними або дисконтними, строки обігу від 3-х місяців до 5 і більше років. Детальна інформація щодо ОВДП, зокрема умови випуску всіх серій, які знаходяться в обігу, розміщується на офіційному сайті МФУ за посиланням - <https://www.mof.gov.ua/uk/ovdp>. ОВДП є найменш ризикованим видом вкладень коштів, оскільки їх погашення забезпечується коштами державного бюджету України. Окрім зазначених в п. 2.1. ризиків, характерних для всіх видів облигацій, слід зазначити, що при здійсненні інвестицій в ОВДП ризик дефолту емітента є мінімальним, за останні 20 років невиконання з боку Міністерства фінансів України за інструментами внутрішнього боргу не було. Відповідно – мінімальним є ризик втрати капіталу інвестора. Також потрібно враховувати, що при здійсненні вкладень в ОВДП в національній валюті інвестор приймає на себе ринковий валютний ризик несприятливої зміни курсу національної валюти до іноземної, а у випадку купівлі ОВДП в іноземній валюті може реалізуватися ризик падіння курсу іноземної валюти до національної. Інвестиції в ОВДП є прийнятними для всіх категорій інвесторів. При цьому для непрофесійних інвесторів рекомендованою є стратегія купівлі ОВДП з метою їх утримання до строку погашення.

3.4. Облігації зовнішньої державної позики.

Облігації зовнішньої державної позики України (ОЗДП) - це цінні папери, що розміщуються на міжнародних ринках капіталу і підтверджують зобов'язання держави України щодо відшкодування пред'явникам цих облигацій їхньої номінальної вартості в іноземній валюті з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облигацій. Інформація щодо ОЗДП та їх умов випуску розміщується на сайті МФУ - <https://www.mof.gov.ua/uk/ozdp>. Оскільки ОЗДП розміщуються на закордонних ринках серед іноземних професійних інвесторів (інвестиційні банки, пенсійні та хедж-фонди та інші інвестори), проспекти емісій ОЗДП доступні на англійській мові. Перевагами ОЗДП перед ОВДП в іноземній валюті можуть бути їх більші строки до погашення (випускаються до 10 років) та в певні моменти

(залежно від ринкової ситуації) їх дохідність може бути вищою за дохідність ОВДП. Види ризиків та рекомендації щодо інвестицій в ОЗДП для різних категорій інвесторів є тими ж, що і для ОВДП в іноземній валюті (відповідно до п. 3.3).

3.5. Корпоративні облигації - це іменні облигації, емітентом яких є юридична особа, що здійснює підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку, а також інші юридичні особи у встановлених законом випадках. Емісія корпоративних облигацій здійснюється юридичними особами тільки після повної сплати внесків до свого статутного капіталу. Корпоративні облигації підтверджують обов'язки емітента за ними та не дають право на участь в управлінні емітентом. Як правило, корпоративні облигації випускаються відсотковими з купонними виплатами щокварталу чи раз на півріччя. Умови випуску корпоративних облигацій можуть включати обов'язок емітента щодо дострокового викупу таких облигацій в певні дати (оферта). Відсоткові ставки за такими облигаціями, як правило, дещо більші, ніж ставки за ОВДП з подібним терміном обігу. Таким чином компенсується більший ризик вкладень інвестора в корпоративні облигації відносно державних облигацій. Ринок корпоративних облигацій на сьогоднішній день менш розвинений та популярний серед інвесторів порівняно з ринком державних облигацій та потребує більшої кваліфікації від інвестора, зокрема бажано оцінювати фінансовий стан емітента облигацій та вірогідність дефолту. За корпоративними облигаціями суттєвим є оцінка ризику дефолту емітента, у випадку реалізації дефолту є ризик втрати всього капіталу, інвестованого в корпоративні облигації. Також має місце ринковий валютний ризик несприятливої зміни курсу національної валюти та більш значний ризик ліквідності порівняно з ОВДП. Зважаючи на це, для непрофесійних інвесторів на даному етапі розвитку фондового ринку України є прийнятними інвестиції в корпоративні облигації лише високонадійних емітентів та великих державних підприємств з позитивною ринковою історією погашення публічних боргових зобов'язань не менше, ніж протягом останніх 5-ти років та з метою утримання облигацій до строку погашення. Професійні інвестори та прийнятні контрагенти можуть здійснювати інвестиції в корпоративні облигації.

3.6. Ще одним видом облигацій, які можуть розглядатися в якості об'єкта інвестування є **облигації внутрішніх місцевих позик (муніципальні облигації)**. Вони подібні до державних облигацій, але емітентами їх є органи місцевого самоврядування та забезпеченням їх погашення є кошти місцевих бюджетів. Зважаючи на це, муніципальні облигації є більш ризиковими порівняно з ОВДП. Для муніципальних облигацій характерні ті ж самі ризики, що і для корпоративних облигацій. Для непрофесійних інвесторів прийнятними є інвестиції в облигації внутрішніх місцевих позик з метою утримання до строку погашення лише за умови, що емітент таких облигацій має кредитний рейтинг від одного з провідних міжнародних рейтингових агентств (Standard & Poor's, Moody's, Fitch), який може бути нижчим, порівняно з суверенним рейтингом держави Україна, не більше, ніж на одну позицію за відповідною шкалою, та підтверджений таким агентством не менш, ніж протягом трьох останніх років поспіль. Професійні інвестори та прийнятні контрагенти можуть здійснювати інвестиції в муніципальні облигації.

4. Інвестиції в акції. Особливості ринкової поведінки та ризики.

Акція є іменним цінним папером, що посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені законодавством. Здійснюючи інвестиції в акції українських підприємств, інвестор повинен враховувати, що існують деякі відмінності щодо

прав власників акцій публічних та приватних акціонерних товариств, а також щодо простих та привілейованих акцій.

Такі особливості передбачені спеціальним законом «Про акціонерні товариства» основні положення якого повинні бути зрозумілими інвесторам. Акція є безстроковим цінним папером. Інвестиції в акції можна розділити на дві великі категорії – інвестиції в бізнес конкретного акціонерного товариства шляхом придбання значного чи контрольного пакету з метою здійснювати управлінські функції щодо такого бізнесу та портфельні інвестиції у якості «міноритарного» акціонера. Як правило, для переважної кількості інвесторів доступна лише друга категорія. Такі інвестиції можуть здійснюватися з метою отримання прибутку від зростання курсової вартості акцій та від дивідендних платежів за результатами розподілу отриманого акціонерним товариством прибутку. Але вкладення в акції, особливо в поточних реаліях українського ринку, пов'язане із значними ризиками, такими як: невідповідне ставлення власників та контролерів бізнесу до міноритарних акціонерів, що може виражатися в несправедливих шляхах розподілу прибутку, прийняття рішень щодо дивідендів без врахування інтересів власників міноритарних пакетів акцій, заниження справедливої оцінки вартості акцій і т.п. В умовах відсутності активного біржового ринку акцій інвестор приймає на себе ризики ліквідності, нестабільна економічна ситуація призводить до значної волатильності цін, що може призвести як до значних збитків, так і до можливостей отримання високих прибутків. З урахуванням всього цього інвестор має дуже виважено підходити до такої категорії вкладень. При здійсненні інвестицій в акції характерні наступні види ризиків:

- Ризик часткової (повної) втрати капіталу полягає в тому, що волатильність ринкової ціни акцій може бути дуже високою, практично її неможливо прогнозувати з прийнятною вірогідністю, на неї може впливати велика кількість об'єктивних та суб'єктивних факторів, в т. ч. погіршення фінансового стану та прибутковості емітента, прорахунки та шахрайські дії менеджменту емітента, банкрутство емітента, загальні негативні тенденції (цикли) в національній та світовій економіці, зміна законодавства, дії державних органів по відношенню до емітента, форсмажорні обставини, війни, катастрофи і т. п. В найгіршому стані ринкова ціна акцій може падати до нульового значення, що призведе до повної втрати інвестованого капіталу. Одночасно наявність високої волатильності цін може відкривати можливості отримання високих прибутків, набагато вищих за середньоринкову дохідність.
- Ризик ліквідності полягає в тому, що для низьколіквідних акцій, а в період ринкової нестабільності для всіх акцій, різниця між цінами попиту та цінами пропозиції може бути дуже значною, попит може на певний період зникати повністю. В такій ситуації у інвестора не буде можливості закрити позицію по акціям або ж лише закрити її зі значними збитками.
- Ринковий валютний ризик полягає в тому, що вкладення коштів в акції, випущені в національній валюті, в період падіння її курсу по відношенню до іноземної валюти, призведе до падіння розміру капіталу в еквіваленті іноземної валюти. Для некваліфікованих інвесторів інвестиції в міноритарні пакети акцій українських емітентів є прийнятними лише в акції, які входять до індексного кошика фондової біржі, при умові, що не менше 10% акцій емітента є у вільному обігу та не належать мажоритарному акціонеру (free float) та на суму, яка не перевищує 10-15 % загального капіталу такого інвестора. Для кваліфікованих інвесторів прийнятними є інвестиції в акції, які входять до біржового списку фондової біржі, та на суму, яка не перевищує 50 % загального капіталу такого інвестора. Для прийнятних контрагентів можливі інвестиції в будь-які акції, за виключенням зупинених в обігу, тих, що мають ознаки «мусорних», або у випадках, якщо таке придбання має ознаки порушення діючого законодавства, в т.ч. ознаки «маніпулювання» цінами.

5. Інші види інвестицій в цінні папери

5.1 Ще однією групою доступних фінансових інструментів в Україні є цінні папери інститутів спільного інвестування (ІСІ), до яких відносяться акції корпоративних інвестиційних фондів та інвестиційні сертифікати пайових інвестиційних фондів. Умови випуску та обігу таких цінних паперів також регулюються нормами спеціального законодавства, а саме – Закону України «Про інститути спільного інвестування». Придбавши такі цінні папери, інвестори стають учасниками ІСІ. Управління коштами та іншими активами ІСІ здійснюють Компанії з управління активами (КУА), які є професійними учасниками ринку ЦП та діяльність яких регулюється зазначеним Законом. Приймаючи рішення щодо придбання ЦП ІСІ, інвестор повинен враховувати стратегію КУА щодо управління конкретним ІСІ, тип ІСІ, строк його діяльності, можливі обмеження щодо участі різних категорій інвесторів в ІСІ та інші фактори.

5.2. Вкладення в інші види цінних паперів, деривативні контракти потребують від інвесторів спеціальних знань, досвіду роботи на фінансовому ринку, аналізу різних видів ризиків та, як правило, рекомендуються для професійних інвесторів.

5.3. Інформація щодо інших видів фінансових інструментів та притаманних для них ризиків може бути надана клієнту на індивідуальній основі та за його запитом.

РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ КЛІЄНТІВ.

3.1. Торговець при встановленні ділових відносин з клієнтом до укладання Генерального договору про надання інвестиційних послуг (надалі – Генерального договору) / договору доручення / договору комісії проводить оцінювання клієнта шляхом отримання та опрацювання інформації від клієнта та з інших джерел з метою проведення оцінки компетентності, досвіду та знань клієнта, необхідних для вчинення правочинів з фінансовими інструментами.

Також однією із цілей проведення оцінювання клієнтів є захист клієнтів, які відповідно до встановлених відносин з торговцем потребують такого захисту, шляхом встановлення певних обмежень щодо інвестування активів клієнта в різні види фінансових інструментів, якщо на думку торговця це може призвести до прийняття клієнтом відповідної категорії надмірних, незрозумілих чи нехарактерних рівнів ризиків. Професійним клієнтом вважається клієнт, який володіє вмінням, досвідом та знаннями в галузі фондового ринку (ринків цінних паперів), достатніми для прийняття ним інвестиційних рішень з метою вчинення правочинів щодо фінансових інструментів. Непрофесійним є клієнт, який не є професійним клієнтом або не був визнаний торговцем професійним клієнтом.

3.2. Торговець до укладання договірних відносин повідомляє клієнтів, потенційних клієнтів про те, що торговець здійснює їх оцінювання та за результатом такого оцінювання відносить до категорії непрофесійних клієнтів, професійних клієнтів або визначає такого клієнта як прийняттого контрагента та про право клієнтів вимагати віднесення їх до іншої категорії, а також про всі обмеження у рівні захисту клієнтів, до яких може призвести віднесення їх до іншої категорії.

3.3. Торговець запитує у потенційних клієнтів надання інформації для їх оцінювання за встановленою торговцем формою.

3.4. Торговець за результатами оцінювання інформує клієнта в письмовій формі щодо віднесення такого клієнта до категорії професійного чи непрофесійного клієнта.

3.5. Торговець може за власною ініціативою або на вимогу клієнта розглядати такого клієнта:

- як непрофесійного або професійного клієнта, якщо цей клієнт віднесений або може бути віднесений до категорії прийнятних контрагентів;

- як непрофесійного клієнта, якщо цей клієнт віднесений до категорії професійних клієнтів.

3.6. Незалежно від визнання особи професійним клієнтом така особа має право у будь-який час (до або після укладання договірних відносин) подати Торговцю письмову заяву про те, що вона бажає, щоб до неї застосовувалися положення законодавства щодо непрофесійних клієнтів у майбутньому стосовно однієї чи більше інвестиційних послуг або певного правочину (певних правочинів) щодо фінансових інструментів, а Торговець може погодитись забезпечити більш високий рівень захисту.

3.7. Щодо клієнтів, які визнані непрофесійними, торговець застосовує найвищий рівень захисту, зокрема виконує доручення клієнтів на найвигідніших для них умовах, крім випадків, коли доручення клієнта містить конкретні умови та вказівки, обмежує рівень ризику для клієнта шляхом встановлення лімітів та заборон щодо операцій з активами, які на думку торговця, потребують наявності спеціальних знань та досвіду.

РОЗДІЛ 4. УМОВИ НАДАННЯ КЛІЄНТАМ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОСЛУГ (УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ) ТА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБМІН МІЖ ТОРГОВЦЕМ ТА КЛІЄНТОМ.

4.1. Відповідно до Закону придбання та/або відчуження інвесторами цінних паперів та інших фінансових інструментів здійснюється шляхом укладання правочинів, а саме - платних або безоплатних договорів, предметом яких є набуття та/або припинення права власності на такі фінансові інструменти. У випадках, передбачених Законом укладання таких правочинів повинно відбуватися за участю або посередництвом торговця (інвестиційної фірми).

4.2. Вимоги щодо укладання та виконання правочинів з фінансовими інструментами між торговцями та клієнтами встановлені діючим законодавством та передбачають використання для зазначених цілей певних видів договорів. В разі звернення клієнта до торговця для отримання тих чи інших інвестиційних послуг клієнт має можливість після проходження процедури оцінювання та віднесення такого клієнта до категорії непрофесійного / професійного клієнта чи прийнятного контрагента укласти з торговцем: - генеральний договір, який укладається на узгоджений сторонами термін та передбачає можливість в процесі дії зазначеного договору надання клієнтом торговцю разових замовлень на отримання певного виду інвестиційних послуг з визначеними фінансовими інструментами на встановлених клієнтом умовах (якими можуть бути купівля, продаж, міна цінних паперів, проведення операції РЕПО з фінансовими інструментами, інші передбачені договором послуги); - договір доручення, за яким торговець надає клієнту певний вид послуги з укладення договору (договорів) купівлі, продажу, позики або міни фінансових інструментів, здійснення операції РЕПО від імені клієнта (довірителя) та за його рахунок; - договір комісії, за яким торговець надає клієнту певного виду послуги з укладання договору (договорів) купівлі, продажу, позики або міни фінансових інструментів, здійснення операції РЕПО від свого імені за рахунок та в інтересах клієнта. Договір доручення та договір комісії, як правило, є разовими угодами, які діють до моменту виконання послуги клієнта, яка була замовлена в такому договорі доручення чи договорі комісії.

4.3. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди. Крім істотних умов договору, у договорі (за винятком договорів, що укладаються на фондових біржах) зазначаються, зокрема: реквізити ідентифікації договору, реквізити сторін, відповідальність сторін, порядок розгляду

спорів, порядок нарахування та сплати винагороди за надання послуг відповідно до договору, та інші умови.

4.4. Крім зазначених умов, договір повинен містити порядок зміни умов договору та умов його розірвання, умови щодо збереження та захисту інформації, що відповідно до закону належить до конфіденційної, у тому числі інформації, доступ до якої обмежений клієнтом, а також право торговця відмовити клієнту в укладенні/виконанні договору комісії, договору доручення, виконанні замовлень, інших розпоряджень (доручень) клієнта, зокрема у випадку, якщо торговець вбачає, що такі дії можуть призвести до порушення вимог законодавства України (зокрема, маніпулювання цінами на фондовому ринку або укладання договорів з використанням інсайдерської інформації).

4.5. Торговець за надання клієнтам інвестиційних послуг (виконання договорів, замовлень щодо операцій з фінансовими інструментами) стягує з клієнта комісійну винагороду, розмір якої в залежності від виду послуг, інструментів, ринків, тощо встановлюється Торговцем та оприлюднюється на офіційному сайті Торговця за посиланням <https://www.radabank.com.ua/bilse/taryfy-banku>. Клієнт (потенційний клієнт) зобов'язаний ознайомитися з розмірами такої комісійної винагороди до укладання угод з Торговцем.

4.6. Торговець та клієнт здійснюють обмін інформаційними повідомленнями у спосіб, який передбачений діючим законодавством України, нормативно-правовими документами Комісії, договірними відносинами між торговцем та клієнтом.

4.7. У випадку, якщо форма надання конкретного інформаційного повідомлення не обумовлена нормативними документами та/або договірними відносинами між торговцем та клієнтом, вважається, що таке повідомлення може бути надане в довільній формі в паперовому чи електронному вигляді за домовленістю сторін.

РОЗДІЛ 5. ПРАВИЛА ВИКОНАННЯ ДОРУЧЕНЬ КЛІЄНТІВ

5.1. Торговець виконує Замовлення, надані Клієнтом та прийняті Торговцем до виконання, незалежно від того, до якої категорії відноситься Клієнт, на найвигідніших для Клієнта умовах. При цьому, якщо Замовлення Клієнта містить конкретні умови та/або вказівки, виконання Замовлення здійснюється з дотриманням таких умов та/або вказівок.

5.2. У випадку, якщо клієнт вперше звертається до торговця для укладання договору з надання інвестиційних послуг, він повинен надати торговцю письмово в довільній формі підтвердження того, що клієнт ознайомлений з правилами виконання доручень клієнта (які викладені в цьому Розділі) та надає свою згоду з такими правилами.

5.3. Замовлення Клієнта виконується Торговцем у порядку їх надходження, якщо інше не викладено у Замовленні, наданому Клієнтом та прийнятим Торговцем до виконання. У разі одночасного укладення Торговцем за власний рахунок договорів, предмет яких є тотожним предмету Договорів на виконання, що укладаються таким Торговцем за рахунок Клієнта, виконання Договорів на виконання для Клієнта здійснюється у першу чергу.

5.4. Торговець вживає усіх необхідних заходів для отримання якнайкращого результату для Клієнта в тій мірі, в якій виконується Замовлення слідує конкретним інструкціям Клієнта. Торговець при виконанні Замовлення наданого Клієнтом та прийнятого до виконання Торговцем:

- якого віднесено до категорії Кваліфікованого інвестора, забезпечує виконання такого Замовлення на умовах, вказаних Клієнтом у такому Замовленні, за виключенням випадків, якщо такий Клієнт не подав заяву (у довільній формі) Торговцю про те, що він бажає, щоб до нього не застосовувалися вимоги законодавства для Кваліфікованих інвесторів;
- якого віднесено до категорії Некваліфікованого інвестора, забезпечує визначення найкращого можливого результату з урахуванням всіх витрат Клієнта при отриманні ним

Інвестиційної послуги щодо певного Фінансового інструменту.

5.5. При виконанні Замовлень Клієнта, прийнятих Торговцем до виконання, для Клієнта, який визнаний або віднесений до категорії Кваліфікованого інвестора, Торговець має право вчиняти правочини на тих ринках, які вказані у Замовленні такого Клієнта, для Клієнтів, які віднесені до категорії Некваліфікованих інвесторів, пріоритет надається регульованому фондовому ринку, у тому числі первинному ринку державних цінних паперів. У інших випадках, коли правочини вчиняються Торговцем для Клієнта - Некваліфікованого інвестора, на нерегульовану фондовому ринку (поза фондовою біржею), Торговець перевіряє справедливість запропонованої такому Клієнту ціни, або тієї, яка вказана самостійно таким Клієнтом у Замовленні, враховуючи ринкові котирування на Фінансові інструменти, в тому числі на подібні або порівнювані Фінансові інструменти, що діяли на момент повідомлення Клієнта, та Клієнт цим Генеральним договором підтверджує, що визначена Торговцем ціна на Фінансовий інструмент, за якою проведено певну операцією, вказану у Замовленні, є найкращою для нього.

5.6. При отриманні від Клієнта Замовлення (незалежно від категорії, до якої його віднесено), в якому зазначено конкретні умови надання Інвестиційних послуг, та у разі, якщо Торговець вбачає наявність певних ускладнень у виконанні такого Замовлення на якомога кращих умовах для Клієнта - Некваліфікованого інвестора, Торговець має право повідомляти про це такого Клієнта.

5.7. Розрахунки за Договорами на виконання здійснюються в залежності від відповідних умов та способу проведення розрахунків, зазначених в Замовленні Клієнта.

5.8. У разі придбання фінансових інструментів Клієнт надає Торговцю відповідне Замовлення, де, зокрема, вказуються умови оплати: безпосередньо з рахунку покупця на рахунок продавця, чи з попереднім зарахуванням коштів на відповідний (Транзитний) рахунок Торговця.

5.9. Якщо Замовленням на купівлю фінансових інструментів передбачені розрахунки за фінансовими інструментами з попереднім зарахуванням коштів на Транзитний рахунок Торговця, то Клієнт зобов'язаний не пізніше наступного банківського дня за днем надання відповідного Замовлення здійснити перерахування коштів на відповідний транзитний рахунок Торговця у сумі, необхідній для виконання Замовлення.

5.10. У разі продажу фінансових інструментів Клієнт надає Торговцю відповідне Замовлення, де, зокрема, вказуються умови оплати: безпосередньо з рахунку покупця на рахунок продавця, чи з попереднім зарахуванням коштів на відповідний (Транзитний) рахунок Торговця.

5.11. У випадку, коли кошти зараховуються від покупця на Транзитний рахунок, Торговець здійснює їх переказ на рахунок Клієнта, протягом 1-го банківського дня після їх надходження на Транзитний рахунок. Такий переказ коштів здійснюється Торговцем у сумі, що надійшла на транзитний рахунок за вирахуванням суми винагороди (комісії) Торговця.

5.12. У разі здійснення розрахунків за Договорами на виконання у спосіб з дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати», такі розрахунки здійснюються виключно через Публічне акціонерне товариство «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках» (код ЄДРПОУ 35917889) (далі - «Розрахунковий центр»).

5.13. Право власності на придбані у відповідності з цим Генеральним договором Торговцем Фінансові інструменти набувається Клієнтом з моменту зарахування прав на Фінансові інструменти на Рахунок в ЦП Клієнта в депозитарній установі.

5.14. Торговець не пізніше, ніж наступного робочого дня після виконання доручення, надає клієнту звіт про виконання доручення на надійному носії, який містить передбачену діючим законодавством інформацію, в т. ч. відомості про укладені та виконані угоди, розмір витрат та сплачених винагород, інформацію щодо коштів та фінансових інструментів клієнта, які зберігаються в торговця, іншу важливу інформацію. Договірними умовами між торговцем та непрофесійним клієнтом можуть бути встановлені додаткові вимоги та інший порядок надання звітів, в т. ч. періодичних.

РОЗДІЛ 6. ПОРЯДОК СПЛАТИ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ В РЕЗУЛЬТАТІ НАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОСЛУГИ

6.1. Податок на доходи фізичних осіб:

Оподаткування інвестиційного прибутку платника податку - фізичної особи регулюється п. 170.2 ст. 170 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (далі - ПКУ) відповідно до пп. 170.2.2 якого інвестиційний прибуток розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку від продажу окремого інвестиційного активу з урахуванням курсової різниці (за наявності), та його вартістю, що визначається із суми документально підтверджених витрат на придбання такого активу з урахуванням норм пп. 170.2.4 - 170.2.6 п. 170.2 ст. 170 ПКУ (крім операцій з деривативами).

Інвестиційний прибуток за операціями з деривативами розраховується як позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку за операціями з деривативами (похідними інструментами), включаючи отримані суми періодичних або разових виплат, передбачених умовами контрактів (договорів), та документально підтвердженою сумою, сплаченою б платником податку іншій стороні такого контракту (договору) з деривативами (похідними інструментами), в тому числі сплаченими сумами періодичних або разових виплат, які передбачені умовами контракту (договору).

Документальним підтвердженням (первинним документом) доходів та витрат за операціями з інвестиційними активами, укладеними в електронній формі на організованому ринку для клієнтів - учасників торгів на організованому ринку, визнається звіт Інвестиційної фірми цінними паперами (брокера), який формується на базі звіту оператора організованого ринку та Генерального договору про надання інвестиційних послуг.

У разі продажу або придбання платником податку-фізичної особи інвестиційних активів до/у нерезидентів - пов'язаних осіб або нерезидентів, зареєстрованих у державах (на територіях), що включені до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 ПКУ, доходи та витрати за такими операціями визначаються:

- у розмірі не нижче звичайної ціни у разі продажу платником податку інвестиційного активу;
- у розмірі не вище звичайної ціни у разі придбання платником податку інвестиційного активу.

Податковим агентом платника податку, який здійснює операції з інвестиційними активами з використанням послуг професійного Інвестиційної фірми цінними паперами, включаючи банк, є такий професійний Інвестиційна фірма (крім операцій з цінними паперами, визначеними у пп. 165.1.52 п. 165.1 ст. 165 ПКУ).

Податковий агент під час кожного нарахування платнику інвестиційного прибутку нараховує (утримує) податок за ставкою 18%, визначеною пп. 167.5.1 п. 167.5 ст. 167 ПКУ, та сплачує (перераховує) утриманий податок до бюджету під час кожного нарахування такого доходу, що не звільняє платника податку від подання річної податкової декларації при отриманні ним доходу, зазначеного у цьому пункті (пп. 170.2.9 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

Наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2011 № 1484 та рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.11.2011 № 1689 затверджено Методику визначення інвестиційного прибутку професійним Інвестиційною фірмою цінними паперами при виконанні функцій податкового агента (далі – Методика).

При застосуванні платником податку норм пп. 170.2.9 п. 170.2 ст. 170 ПКУ податковий агент - професійний Інвестиційна фірма цінними паперами, включаючи банк, з метою визначення об'єкта оподаткування під час виплати платнику податку доходу за придбані у нього інвестиційні активи враховує документально підтверджені витрати такого платника на придбання цих активів. Як документальне підтвердження витрат платником податків повинні бути надані оригінали або належно оформлені копії первинних документів, на підставі яких

платник податків здійснив відповідні витрати, а також документів, що підтверджують факт переходу права власності платника податків на відповідні пакети цінних паперів, факт та суму сплати відповідних витрат.

Документальним підтвердженням (первинним документом) доходів та витрат за операціями з інвестиційними активами, укладеними в електронній формі на організованому ринку для платника податків, є звіт Інвестиційної фірми цінними паперами (брокера), який формується на базі звіту оператора організованого ринку та договору.

Документальним підтвердженням (первинним документом) доходів та витрат за операціями з інвестиційними активами, укладеними за межами України, є звіт Інвестиційної фірми цінними паперами, який формується на базі звіту іноземної інвестиційної фірми, та інші документи (за наявності). Крім того, у разі якщо цінні папери були придбані платником податків за участю іншого Інвестиційної фірми цінними паперами, як витрати за проданими цінними паперами податковим агентом приймаються за заявою платника податків підтверджені документально витрати за договором купівлі цінних паперів за участю такого Інвестиційної фірми цінними паперами, якщо раніше вони не були враховані іншим податковим агентом, що підтверджується довідкою довільної форми Інвестиційної фірми цінними паперами, за участю якого цінні папери були придбані, підписаною його керівником.

Зазначена довідка має містити, зокрема, номер та дату договору (контракту, що укладається на організованому ринку), міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів), найменування (позначення) деривативу, прийняте на організованому ринку, суму договору (контракту, що укладається на організованому ринку), кількість цінних паперів або деривативів, а також інформацію про супутні витрати, пов'язані з їх придбанням. Відповідно до п. 2.17. Методики визначення інвестиційного прибутку податковий агент щокварталу подає у встановленому порядку до контролюючого органу за місцем свого розташування податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку. Податковий розрахунок суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, а також суми утриманого з них податку подається Інвестиційною фірмою цінними паперами лише у разі виплати (нарахування) платнику податку протягом звітного періоду сум доходу у вигляді інвестиційного прибутку.

У разі якщо умовами договору передбачено порядок виплати Інвестиційною фірмою цінними паперами доходу у вигляді інвестиційного прибутку платнику податку у конкретно визначений термін чи за його письмово заявленою вимогою, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку подається Інвестиційною фірмою цінними паперами за підсумками звітного періоду, у якому було проведено такі (виплати) нарахування.

Податковий агент щороку до кінця січня року, що настає за звітним податковим роком, надає платнику податку довідку про визначення Інвестиційною фірмою цінними паперами при виконанні ним функцій податкового агента інвестиційного прибутку платника податку на доходи фізичних осіб та військового збору за формою, встановленою у додатку до Методики. За результатами звітного податкового року довідка не видається, якщо вона була надана платнику податку у зв'язку з виконанням або розірванням до кінця звітного податкового року договору, укладеного податковим агентом з таким платником податку.

Довідка надається для пред'явлення органу державної податкової служби за податковою адресою платника податку з метою визначення загального інвестиційного прибутку та податку з нього у річній податковій декларації. Згідно з пп. 170.2.2 п. 170.2 ст. 170 ПКУ запровадження обов'язку податкового агента для професійного Інвестиційної фірми цінними паперами, включаючи банк, не звільняє платника податку від обов'язку декларування результатів усіх операцій з купівлі та продажу інвестиційних активів, здійснених протягом звітного

(податкового) року як на території України, так і за її межами, за винятком випадків, зазначених в пп. 170.2.8 п. 170.2 ст. 170 ПКУ.

Облік загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами ведеться платником податку самостійно, окремо від інших доходів і витрат (пп. 170.2.1 п. 170.2 ст. 170 ПКУ).

6.2. Військовий збір

Пунктом 16-1 підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX «Перехідні положення» ПКУ передбачено, що тимчасово, до набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України, встановлюється військовий збір. Платниками збору є особи, визначені п. 162.1 ст. 162 ПКУ, а саме:

- фізична особа - резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи; - фізична особа
- нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні; - податковий агент.

Відповідно до пп. 1.2 п. 16-1 об'єктом оподаткування збором є доходи, визначені статтею 163 ПКУ:

- загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;
- доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);
- іноземні доходи - доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України. Згідно пп. 164.2.9 п. 164.2 ст. 164 ПКУ до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку включається інвестиційний прибуток від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах. Звільняються від оподаткування збором доходи, що згідно з розділом IV ПКУ не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою). Нарахування, утримання та сплата (перерахування) збору до бюджету здійснюються у порядку, встановленому ст. 168 ПКУ, за ставкою 1,5% від бази оподаткування, визначеної пп. 1.2 п. 16-1.

Відповідальними за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) збору до бюджету є особи, визначені у ст. 171 ПКУ:

- податковий агент - для оподатковуваних доходів з джерела їх походження в Україні;
- платник податку - для іноземних доходів та доходів, джерело виплати яких належить особам, звільненим від обов'язків нарахування, утримання або сплати (перерахування) податку до бюджету.

6.3. Особливості оподаткування інвестиційного прибутку, отриманого нерезидентами фізичними особами на території України:

У разі якщо доходи з джерелом їх походження в Україні виплачуються нерезиденту резидентом – юридичною особою, такий резидент вважається податковим агентом нерезидента щодо таких доходів.

Під час укладення договору з нерезидентом, умови якого передбачають отримання таким нерезидентом доходу з джерелом його походження в Україні, резидент зобов'язаний зазначити в договорі ставку податку, що буде застосована до таких доходів (пп. 170.10.3 п. 170.10 ст. 170 ПКУ). Доходи з джерелом їх походження в Україні, що нараховуються (виплачуються, надаються) на користь нерезидентів, оподатковуються за правилами та ставками, визначеними для резидентів (з урахуванням особливостей, визначених деякими нормами цього підрозділу для нерезидентів) (пп. 170.10.1 п. 170.10 ст. 170 ПКУ).

6.4. Порядок сплати податків і зборів юридичними особами в результаті отримання фінансової послуги:

Відповідно до п.п. 141.4.2 п. 141.4 ст. 141 ПКУ, резидент, у тому числі фізична особа - підприємець, фізична особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, або суб'єкт господарювання (юридична особа чи фізична особа підприємець), 8 який обрав спрощену

систему оподаткування, або інший нерезидент, який провадить господарську діяльність через постійне представництво на території України, які здійснюють на користь нерезидента або уповноваженої ним особи будь-яку виплату з доходу з джерелом його походження з України, отриманого таким нерезидентом (у тому числі на рахунки нерезидента, що ведуться в національній валюті), утримують податок з таких доходів, зазначених у підпункті 141.4.1 цього пункту, за ставкою в розмірі 15 відсотків (крім доходів, зазначених у підпунктах 141.4.4 - 141.4.6 та 141.4.11 цього пункту) їх суми та за їх рахунок, що сплачується до бюджету під час такої виплати, якщо інше не передбачено положеннями міжнародних договорів України з країнами резиденції осіб, на користь яких здійснюються виплати, що набрали чинності. Вимоги цього абзацу не застосовуються до доходів нерезидентів, що отримуються ними через їх постійні представництва на території України. У разі якщо резидент (крім платників єдиного податку четвертої групи) здійснює на користь нерезидента виплату доходів, зазначених в абзацах четвертому шостому підпункту 14.1.49 пункту 14.1 статті 14 ПКУ, у сумі, що перевищує суму, що відповідає принципу "витагнутої руки", або виплачує інші доходи, прирівняні згідно з цим Кодексом до дивідендів, такий резидент має утримати з суми такого перевищення та з таких інших доходів податок на доходи нерезидента за ставкою в розмірі 15 відсотків (якщо інша ставка не встановлена міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України). Такий податок має бути сплачений до граничної дати подання звіту про контрольовані операції за відповідний звітний (податковий) рік. Якщо дохід виплачується нерезиденту у будь-якій формі, відмінній від грошової, або якщо податок на доходи нерезидента не було утримано з відповідного доходу під час виплати (у тому числі під час виплат доходів, прирівняних за цим Кодексом до дивідендів), такий податок підлягає нарахуванню та сплаті виходячи з такого розрахунку: $P_c = C_d * 100 / (100 - C_p) - C_d$, де: P_c - сума податку до сплати; C_d - сума виплаченого доходу; C_p - ставка податку, встановлена цим підпунктом. У разі якщо нерезидент набуває право власності на інвестиційний актив, визначений абзацами третім - шостим підпункту "е" підпункту 141.4.1 ПКУ, у іншого нерезидента, який не має постійного представництва в Україні відповідно до норм цього пункту, нерезидент, який набуває право власності, зобов'язаний утримати податок з прибутку від відчуження інвестиційного активу, виплаченого на користь іншого нерезидента, за ставкою в розмірі 15 відсотків та за його рахунок, задекларувати та перераховувати до бюджету України податок під час такої виплати, якщо інше не передбачено положеннями міжнародних договорів України з країною резиденції особи, на користь яких здійснюється виплата, що набрали чинності. Такий нерезидент - покупець зобов'язаний не пізніше дати здійснення першої оплати за інвестиційний актив, що придбавається, стати на облік у контролюючому органі за місцезнаходженням української юридичної особи, акції, корпоративні права якої формують вартість інвестиційного активу, що є предметом такого правочину.

Взяття на облік таких нерезидентів здійснюється в порядку, встановленому пунктом 64.5 статті 64 ПКУ. Для цілей п. 141.4 ст. 141 ПКУ під доходами, отриманими нерезидентом із джерелом їх походження з України, розуміється, зокрема :

- проценти, дисконтні доходи, що сплачуються на користь нерезидента, у тому числі проценти за позиками та борговими зобов'язаннями, випущеними (виданими) резидентом (п.п. «а» п.п. 141.4.1 п. 141.4 ст. 141 ПКУ);
- прибуток від здійснення операцій з продажу або іншого відчуження наступних інвестиційних активів (п.п. «е» п.п. 141.4.1 п. 141.4 ст. 141 ПКУ): -цінних паперів, деривативів або інших корпоративних прав у статутному капіталі юридичних осіб резидентів, крім тих, що знаходяться в обігу на організованому ринку, що входить до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту "а" підпункту 141.4.11 пункту 141.4 статті 141 ПКУ;

-акцій, корпоративних прав, часток в іноземних компаніях, організаціях, утворених відповідно до законодавства інших держав (іноземні юридичні особи), крім тих, що знаходяться в обігу на організованому ринку, що входить до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту "а" підпункту 141.4.11 пункту 141.4 статті 141 ПКУ, що відповідають таким умовам:

а) у будь-який момент часу впродовж 365 днів, що передують продажу або іншому відчуженню, вартість акцій, часток, корпоративних або інших аналогічних прав іноземної юридичної особи на 50 і більше відсотків утворюється за рахунок акцій, часток в українській юридичній особі, які належать зазначеній іноземній юридичній особі прямо або опосередковано, та

б) у будь-який момент часу впродовж 365 днів, що передують продажу або іншому відчуженню, вартість акцій, часток в українській юридичній особі на 50 і більше відсотків утворюється за рахунок нерухомого майна, яке розташовано в Україні та належить такій українській юридичній особі або використовується такою українською юридичною особою на підставі 9 договору операційної або фінансової оренди (лізінгу) чи аналогічного договору, і таке використання має відобразитися в обліку такої юридичної особи як актив, у тому числі актив з права користування, згідно з вимогами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

-акцій, корпоративних прав у статутному капіталі юридичної особи - резидента України, за умови що у будь-який час впродовж 365 днів, що передують продажу або іншому відчуженню, вартість таких акцій, корпоративних прав на 50 і більше відсотків утворювалась за рахунок нерухомого майна, яке розташовано в Україні та належить такій юридичній особі - резиденту України або використовується такою юридичною особою - резидентом України на підставі договору операційної або фінансової оренди (лізінгу) чи аналогічного договору, і таке використання має відобразитися в обліку такої юридичної особи як актив, у тому числі актив з права користування, згідно з вимогами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності. Вартість акцій, часток, корпоративних або інших аналогічних прав (для цілей абзаців четвертого та шостого підпункту "е" цього підпункту) та нерухомого майна (для цілей абзаців п'ятого та шостого підпункту "е" цього підпункту) визначається на підставі балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку як найвища сума у будь-який момент часу впродовж 365 днів, що передують продажу або іншому відчуженню, та підлягає порівнянню з вартістю іншого майна (активів) згідно з балансовою (залишковою) вартістю за даними бухгалтерського обліку такої юридичної особи; Відповідно до п.п. 141.4.3 п. 141.4 ст. 141 ПКУ прибутки нерезидентів, отримані у вигляді доходів від безпроцентних (дисконтних) облігацій чи казначейських зобов'язань, оподатковуються за ставкою 18%, з урахуванням того, що:

- базою оподаткування є прибуток, який розраховується як різниця між номінальною вартістю безпроцентних (дисконтних) цінних паперів, сплаченою або нарахованою їх емітентом, та ціною їх придбання на первинному чи вторинному ринку;
- з метою здійснення податкового контролю придбання або продаж зазначених у цьому підпункті цінних паперів може здійснюватися від імені та за рахунок нерезидента виключно його постійним представництвом або резидентом, який працює від імені, за рахунок та за дорученням такого нерезидента;
- зазначені резидент або постійне представництво нерезидента несуть відповідальність за повноту та своєчасність нарахування та внесення до бюджету податків, що справляються під час виплати нерезиденту доходів від володіння процентними або безпроцентними (дисконтними) цінними паперами. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, встановлює порядок надання резидентами або постійними представництвами нерезидента розрахунку податкових

зобов'язань нерезидентів та звітів про справляння та внесення до відповідного бюджету податків, встановлених цим пунктом.

Резиденти, які працюють від імені, за рахунок та за дорученням нерезидента на ринку процентних або безпроцентних (дисконтних) облігацій чи казначейських зобов'язань, самостійно подають контролюючому органу за своїм місцезнаходженням розрахунок (звіт) про справляння та внесення до відповідного бюджету податків, встановлених цим пунктом.

Не підлягають оподаткуванню доходи, отримані нерезидентами у вигляді процентів або доходу (дисконту) або прибутку від здійснення операцій з продажу або іншого відчуження державних цінних паперів або облігацій місцевих позик, або боргових цінних паперів, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями (крім прибутку нерезидентів, зареєстрованих у державах (на територіях) включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 ПКУ, від здійснення операцій з продажу або іншого відчуження державних цінних паперів або облігацій місцевих позик, або боргових цінних паперів, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями), або у вигляді інших доходів за державними цінними паперами, що виплачуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику та/або реалізує державну бюджетну політику у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом, або у вигляді процентів, сплачених нерезидентам за отримані державою або до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету позики (кредити або зовнішні запозичення), що відображаються в Державному бюджеті України або місцевих бюджетах чи віднесені до витрат Національного банку України, або за кредити (позики), що отримані суб'єктами господарювання та виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями (п.п. 141.4.10 п. 141.4 ст. 141 ПКУ).

6.5. Застосування міжнародних договорів України:

Відповідно до п. 103.2. ст. 103 ПКУ особа (податковий агент) має право самостійно застосувати звільнення від оподаткування або зменшену ставку податку, передбачену відповідним міжнародним договором України на час виплати доходу нерезиденту, якщо такий нерезидент є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) доходу і є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України.

Застосування міжнародного договору України в частині звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку дозволяється тільки за умови надання нерезидентом особі (податковому агенту) документа, який підтверджує статус податкового резидента згідно з вимогами п. 103.4 ст. 103 ПКУ. Податкові вигоди у вигляді звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку, передбачені міжнародним договором, не надаються стосовно відповідного виду доходу або прибутку, якщо головною або переважною метою здійснення відповідної господарської операції нерезидента з резидентом України було безпосереднє або опосередковане отримання переваг, які надаються міжнародним договором у вигляді звільнення від оподаткування або застосування пониженої ставки податку.

Ця норма не застосовується, якщо буде встановлено, що отримання таких переваг відповідає об'єкту та цілям міжнародного договору України. У разі якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж передбачені цим пунктом, застосовуються відповідні правила міжнародного договору. Підставою для звільнення (зменшення) від оподаткування доходів із джерелом їх походження з України є подання нерезидентом з урахуванням особливостей, передбачених пунктами 103.5 і 103.6 ст. 103 ПКУ, особі (податковому агенту), яка виплачує йому доходи, довідки (або її нотаріально засвідченої копії), яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України (далі - довідка), а також інших документів, якщо це передбачено міжнародним договором України. Інвестиційна фірма рекомендує клієнтам перед ухваленням рішення щодо здійснення операцій одержати

консультації з питань оподаткування щодо особливостей режиму оподаткування, характерних для конкретного клієнта.

РОЗДІЛ 7. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ, ВІДМОВИ ВІД ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ ТА ДОСТРОКОВОГО ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ:

7.1. Дія договору може бути припинена за взаємною згодою сторін, у випадку відмови клієнта від договору, та у інших випадках, передбачених Договором. Відмова від договору, зміна умов договору, дострокове виконання договору здійснюються відповідно до Договору, за умов проведення взаємних розрахунків та відсутності заборгованості клієнта за надані послуги. Порядок проведення взаємних розрахунків зазначається в проекті відповідного договору, який надається клієнту до його укладання.

РОЗДІЛ 8. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА КОШТІВ КЛІЄНТІВ.

8.1. Торговець в процесі надання інвестиційних послуг клієнтам може здійснювати зберігання фінансових інструментів та коштів клієнта в порядку, передбаченому відповідним договором про надання інвестиційних послуг. Торговець веде внутрішній облік фінансових інструментів, майнових прав за ними та грошових коштів окремо для кожного клієнта та окремо від фінансових інструментів, майнових прав за ними та грошових коштів, що перебувають у власності торговця, відповідно до вимог, установлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. На грошові кошти, фінансові інструменти та майнові права за ними, що належать клієнтам та передаються торговцю у процесі провадження ним професійної діяльності на ринках капіталу, не накладається арешт та/або не звертається стягнення за зобов'язаннями такого торговця.

8.2. Торговець веде облік зобов'язань за грошовими коштами клієнтів на окремих банківських аналітичних рахунках та відокремлено від власних коштів торговця в розрізі кожного окремого клієнта та за видами валют. Такі кошти торговець може використовувати виключно для забезпечення виконання доручень (замовлень) клієнта, утримання власної комісійної винагороди торговця у випадках, передбачених відповідними договорами, утримання торговцем в процесі виконання функцій податкового агента податків та інших зборів. Торговець звітує перед клієнтами про використання їхніх грошових коштів не рідше одного разу протягом календарного кварталу.

8.3. Торговець є одночасно депозитарною установою та має право зберігати цінні папери клієнта, у відношенні яких торговець надає клієнту інвестиційні послуги. Такі цінні папери зберігаються на відкритих на ім'я клієнта рахунках в цінних паперах в порядку, передбаченому законодавством України про депозитарну систему. Клієнт має право призначити такого торговця керуючим власним рахунком в цінних паперах у відношенні тих цінних паперів, щодо яких торговець надає клієнту інвестиційні послуги. Клієнт має право визначати повний або обмежений обсяг повноважень керуючого щодо власного рахунку в цінних паперах.

8.4. Клієнт має право зарахувати грошові кошти торговцю на підставі відповідного договору як завчасно до надання будь-якого розпорядження (замовлення), так і після надання розпорядження (замовлення) на виконання конкретної інвестиційної операції. Торговець виконує відповідне розпорядження (замовлення) клієнта за умови достатності грошових коштів клієнта, необхідних для її виконання та утримання комісійної винагороди торговця, якщо інше не обумовлене договором між торговцем та клієнтом.

8.5. Клієнт має право перерахувати грошові кошти, які знаходяться у торговця, на власний поточний рахунок як за результатом виконання торговцем конкретної інвестиційної операції,

вказавши відповідну інформацію в розпорядженні (замовленні) торговцю, так і надавши окреме розпорядження на перерахування вільних (незаблокованих для виконання поточних операцій) грошових коштів клієнта.

8.6. Торговець проводить операції з грошовими коштами клієнтів з дотриманням вимог діючого законодавства та нормативно-правових документів Національного банку України, які регулюють інвестиційні операції, операції в іноземній валюті, операції нерезидентів, тощо.

8.7. Торговець в процесі надання інвестиційних послуг клієнтам намагається не допускати ситуацій, коли неможливо окремо ідентифікувати фінансові інструменти клієнтів, які зберігаються на рахунку торговця, відкритого у третьої сторони (іноземної інвестиційної фірми), від власних фінансових інструментів цієї третьої сторони або торговця. Однак в разі виникнення такої ситуації торговець повідомляє про це клієнта шляхом надання повідомлення в довільні форми на паперовому носії чи його відправленням на авторизований E-mail клієнта, в якому також вказує всі додаткові ризики, які з цим пов'язані.

Розділ 9. ПОЛІТИКА ЗАПОБІГАННЯ, ВИЯВЛЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ ІНТЕРЕСІВ

9.1. Політика запобігання, виявлення та управління конфліктами інтересів при здійсненні своєї професійної діяльності, базується на дотриманні Торговцем вимог чинного законодавства України та внутрішньобанківських документів, що регламентують відповідне питання.

9.2. При здійсненні професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами в інтересах клієнта потенційно може виникнути конфлікт інтересів з одного боку торговця цінними паперами, а саме його фахівців, посадових осіб, власників та/або пов'язаних з ними осіб та з іншого боку інтересів клієнта (клієнтів) цього торговця, якщо дії або бездіяльність торговця можуть призвести до несприятливих наслідків для клієнта. У випадку коли торговець діє одночасно в інтересах двох або більше клієнтів також потенційно може виникнути конфлікт інтересів таких клієнтів, якщо виконання доручень одного клієнта може нанести шкоду майновим або немайновим інтересам іншого (інших) клієнтів.

До джерел потенційного конфлікту інтересів можна віднести наступні:

- здійснення торговцем цінними паперами одночасно операцій в інтересах клієнта та у власних інтересах або в інтересах різних клієнтів з ідентичними фінансовими інструментами або іншими фінансовими інструментами;
- надання фінансових послуг або здійснення дилерських операцій з *пов'язаною особою*¹ торговця;
- виконання торговцем доручень клієнта з купівлі, продажу або міни таких самих фінансових інструментів, які знаходяться у власності торговця або його пов'язаних осіб.

---

¹ пов'язана особа - керівник фінансової установи, член наглядової ради фінансової установи, виконавчого органу, керівник підрозділу внутрішнього аудиту; керівник юридичної особи, яка має істотну участь у фінансовій установі; споріднена особа фінансової установи; афілійована особа фінансової установи; керівник, контролер спорідненої особи фінансової установи; керівник, контролер афілійованої особи фінансової установи; члени сім'ї фізичної особи, яка є керівником фінансової установи, членом наглядової ради фінансової установи, виконавчого органу, керівником підрозділу внутрішнього аудиту, керівником, контролером спорідненої особи, керівником, контролером афілійованої особи (членами сім'ї фізичної особи вважаються її чоловік (дружина), діти або батьки як фізичної особи, так і її чоловіка (дружини), а також чоловік (дружина) будь-кого з дітей або батьків фізичної особи); юридична особа, в якій члени сім'ї фізичної особи, яка є керівником фінансової установи, членом наглядової ради фінансової установи, виконавчого органу, керівником підрозділу внутрішнього аудиту, керівником, контролером спорідненої особи, керівником, контролером афілійованої особи, є керівниками або контролерами (Закон України «фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»)

Для запобігання виникненню конфлікту інтересів торговець відповідно до законодавства та внутрішніх документів вживає таких заходів:

- у першу чергу виконує операції з фінансовими інструментами за договорами та разовими замовленнями клієнтів у порядку їх надходження, якщо інше не передбачено договором або дорученням клієнтів, а потім операції за власний рахунок з такими самими фінансовими інструментами або іншими фінансовими інструментами;

- у разі наявності у торговця зацікавленості, яка перешкоджає йому виконати договір та/або разове замовлення клієнта на найвигідніших для нього умовах, торговець негайно повідомляє про це клієнта з подальшим письмовим підтвердженням клієнта про отримання такого повідомлення способом та засобами зв'язку, визначеними договором;

- посадова особа торговця, що є пов'язаною особою стосовно клієнта (потенційного клієнта), не приймає самостійно рішення про встановлення ділових відносин або проведення операцій за участю такого клієнта; у разі прийняття торговцем рішення про обслуговування пов'язаної особи, умови надання послуг не відрізняються від звичайних;

- торговець забезпечує захист інформації та вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому доступу та використанню інформації з обмеженим доступом.

Розділ 10. ВИТЯГ З ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ ТА ФІНАНСОВІ КОМПАНІЇ»

Стаття 5. Принципи надання фінансових і супровідних послуг та здійснення діяльності з надання таких послуг

1. Діяльність з надання фінансових та/або супровідних послуг надавачами фінансових та/або супровідних послуг здійснюється з дотриманням таких принципів:

1) ведення діяльності з урахуванням притаманних їй ризиків та зважене управління ними;

2) наявності у керівників та працівників надавача фінансових та/або супровідних послуг кваліфікації, освітньо-кваліфікаційного рівня, достатніх для ефективного та прозорого ведення діяльності, дотримання стандартів надання фінансових та/або супровідних послуг, роботи з клієнтами, в тому числі стандартів ділової поведінки та професійної етики;

3) наявності у надавача фінансових послуг систем корпоративного управління та внутрішнього контролю, які відповідають встановленим законодавством України вимогам, з метою забезпечення фінансової стійкості такого надавача та дотримання ним вимог законодавства України;

4) відсутності недобросовісної конкуренції та/або антиконкурентних узгоджених дій на ринку фінансових послуг;

5) своєчасного надання клієнту необхідної, повної, доступної та достовірної інформації про фінансову та/або посередницьку послугу, достатньої для прийняття ним свідомих рішень, зокрема про вартість такої послуги, про надавача фінансової послуги та/або посередника, а також про ризики, пов'язані з отриманням такої фінансової та/або посередницької послуги;

6) добровільності отримання послуги клієнтом та уникнення будь-яких форм введення клієнтів в оману, зловживань, маніпуляцій, тиску та примусу;

7) захисту фінансових засобів клієнтів від шахрайства та зловживань;

8) захисту і збереження інформації, що становить таємницю фінансової послуги відповідно до закону; 9) недопущення будь-яких форм необґрунтованої дискримінації споживачів;

- 10) ефективного контролю за якістю надання фінансових та супровідних послуг та недопущення конфлікту інтересів;
- 11) сприяння просвітницькій роботі з метою забезпечення обізнаності споживачів, отримання ними навичок, знань та впевненості щодо розуміння ризиків, відповідальності та можливостей, пов'язаних із користуванням фінансовими послугами;
- 12) впровадження кращих міжнародних практик з метою постійного вдосконалення діяльності та умов надання фінансових та/або супровідних послуг;
- 13) запобігання використанню фінансових послуг для здійснення діяльності, що суперечить вимогам законодавства;
- 14) розгляду звернень клієнтів у строки, встановлені законодавством або договором, та врегулювання спорів у тому числі в позасудовому порядку;
- 15) відкритості та прозорості відносин з Регулятором у межах законодавства України, у тому числі своєчасного взаємного обміну необхідною інформацією.

Стаття 6. Права і обов'язки клієнта

1. Клієнт перед та під час отримання фінансової та/або посередницької послуги має право на:
  - 1) своєчасне отримання необхідної, повної, доступної та достовірної інформації про фінансову та/або посередницьку послугу та про її надавача у визначеному законодавством обсязі, достатньої для прийняття клієнтом свідомого рішення про отримання такої послуги або про відмову від її отримання;
  - 2) належну якість отримуваної фінансової та/або посередницької послуги та обслуговування;
  - 3) конфіденційність отримання фінансової послуги та інформації про надання фінансової послуги, крім випадків, встановлених законом;
  - 4) захист своїх прав, у тому числі шляхом відшкодування шкоди, завданої внаслідок порушення його прав та законних інтересів, досудового вирішення спорів щодо надання фінансових послуг, звернення до суду та інших уповноважених органів;
  - 5) прийняття добровільного рішення про отримання фінансової та/або посередницької послуги або про відмову від отримання такої послуги перед її отриманням.
2. Клієнт з метою отримання фінансової та/або посередницької послуги зобов'язаний:
  - 1) відповідально обирати таку послугу та ознайомлюватися із інформацією про умови та порядок її надання;
  - 2) враховувати власні можливості щодо виконання взятих на себе зобов'язань у зв'язку з отриманням такої послуги;
  - 3) звертатися у разі необхідності до надавача такої послуги за роз'ясненням умов надання послуги перед її отриманням;
  - 4) надавати на вимогу надавача такої послуги достовірну та актуальну інформацію (зокрема документи, що її підтверджують), необхідну для отримання послуги та під час виконання договору, укладеного з надавачем фінансових послуг, у тому числі з метою дотримання надавачем такої послуги вимог законодавства.
3. Клієнт має також інші права та обов'язки, встановлені законом та/або договором.

Стаття 7. Право клієнта на інформацію

1. При зверненні клієнта до надавача фінансових послуг або посередника з метою отримання фінансової послуги надавач фінансових послуг або посередник зобов'язаний надати інформацію відповідно до вимог підпункту 1 частини першої статті 6 цього Закону щодо продуктів, які пропонуються в межах такого виду фінансових послуг. Надавач фінансових послуг зобов'язаний розкривати клієнтам визначену законодавством України актуальну та достовірну інформацію про діяльність надавача фінансових послуг, що розміщується у місці надання послуг клієнтам та/або на власному веб-сайті (веб-сторінці), включаючи його мобільну версію, та у мобільному застосунку (за наявності). Така інформація повинна, зокрема, включати:

1) інформацію про надавача фінансових послуг:

а) найменування, місцезнаходження, контактний номер телефону, адреса електронної пошти надавача фінансових послуг та адреса, за якою приймаються скарги клієнтів;

б) відомості про відокремлені підрозділи, місця надання фінансових послуг;

в) відомості про склад органів управління;

г) відомості про фінансові показники діяльності, структуру власності, іншу інформацію про надавача фінансових послуг, що підлягає оприлюдненню відповідно до закону; г) відомості про державну реєстрацію надавача фінансових послуг;

д) інформація про наявність у надавача фінансових послуг права на надання відповідної фінансової послуги та про його включення до Реєстру, що містить відомості про такого надавача фінансових послуг;

е) відомості про порушення провадження у справі про банкрутство, відкриття ліквідаційної процедури, застосування процедури санації до надавача фінансових послуг; є) рішення про ліквідацію/припинення надавача фінансових послуг;

ж) контактна інформація Регулятора, який здійснює державне регулювання щодо діяльності надавача фінансових послуг;

2) перелік послуг та продуктів, що надаються надавачем фінансових послуг, порядок та умови їх надання;

3) вартість, ціну/тарифи, розмір плати (проценти, винагороду) щодо продуктів залежно від виду фінансової послуги (для продуктів, які пропонуються клієнтам, що не є споживачами, така інформація може бути індивідуальною);

4) інформацію про механізми захисту прав споживачів (про можливість та порядок позасудового розгляду скарг споживачів, а також про наявність гарантійних фондів чи компенсаційних схем, що застосовуються відповідно до законодавства України щодо окремих видів фінансових послуг та/або продуктів);

5) найменування (для фізичної особи або фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) посередників (за наявності). Інформація, передбачена пунктами 2-4 цієї частини, розкривається у мобільному застосунку надавача фінансових послуг (за наявності) щодо тих фінансових послуг та продуктів, що надаються через цей мобільний застосунок. Надавачі фінансових послуг забезпечують доступність інформації, розміщеної на власних вебсайтах (веб-сторінках) відповідно до цієї частини, не менше ніж за останні три роки.

3. Посередник зобов'язаний розкривати клієнтам визначену законодавством України актуальну інформацію про діяльність надавача фінансових послуг, передбачену частиною другою цієї статті, а також інформацію про себе (найменування, а для фізичної особи або

фізичної особи - підприємця - прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), перелік послуг, які він має право надавати, іншу інформацію, визначену законодавством України, що розміщується у місці надання послуг клієнтам та/або на власному веб-сайті (веб-сторінці) посередника, включаючи його мобільну версію, та/або у мобільному застосунку посередника (за наявності) щодо тих фінансових послуг, що надаються через цей мобільний застосунок.

Посередник може розкривати актуальну інформацію про діяльність надавача фінансових послуг шляхом розміщення на власному веб-сайті (веб-сторінці) гіперпосилання, що забезпечує перенаправлення (відсилання) на веб-сайт (веб-сторінку) надавача фінансових послуг. Посередники забезпечують доступність інформації, розміщеної на власних веб-сайтах (вебсторінках) відповідно до цієї частини, не менше ніж за останні три роки.

4. Надавач фінансових послуг або посередник на вимогу клієнта зобов'язаний у порядку, визначеному частиною шостою цієї статті, надати йому таку інформацію про надавача фінансових послуг:

1) відомості про фінансові показники його діяльності та економічний стан, які підлягають обов'язковому оприлюдненню;

2) перелік його керівників;

3) розмір часток у статутному капіталі надавача фінансових послуг, що знаходяться у власності членів його виконавчого органу, а також про структуру власності надавача фінансових послуг;

4) іншу інформацію, право клієнта на отримання якої визначено законом. Розміщення відповідної інформації на веб-сайті (веб-сторінці) надавача фінансових послуг та/або посередника вважається належним виконанням вимоги щодо визначеної частиною шостою цієї статті письмової форми надання інформації.

5. Якщо інше не передбачено спеціальним законом, перед укладенням договору про надання фінансової послуги надавач фінансових послуг або посередник зобов'язаний повідомити споживачу про:

1) фінансову послугу - загальну суму витрат, у тому числі зборів, платежів та інших витрат, які повинен сплатити споживач у зв'язку з отриманням фінансової послуги, включно з податками, а якщо конкретний розмір не може бути визначений - порядок визначення таких витрат;

2) істотні умови договору про надання фінансової послуги, включаючи: а) мінімальний строк дії договору;

б) наявність у споживача права відмови від договору, права розірвання, припинення договору, права дострокового виконання договору, а також порядок та наслідки реалізації таких прав; в) порядок внесення змін до договору;

3) механізми захисту прав споживачів:

а) можливість та порядок розгляду скарг та позасудового врегулювання спорів;

б) наявність гарантійних фондів чи компенсаційних схем, що застосовуються відповідно до законодавства;

4) неможливість збільшення фіксованої процентної ставки чи зміни порядку розрахунку змінюваної процентної ставки за договором без письмової згоди споживача.

6. Інформація, визначена частинами четвертою і п'ятою цієї статті, надається клієнту в письмовій формі (у формі паперового або електронного документа), у тому числі засобами електронної пошти та/або шляхом надання посилання на інформацію, що розміщується на веб-сайті (веб-сторінці) надавача фінансових послуг та/або посередника, та/або надання доступу до такої інформації через особистий кабінет клієнта та/або програмний застосунок або в інший спосіб за домовленістю з клієнтом. Інформація, визначена цією статтею, надається клієнту у спосіб, що не ускладнює розуміння суті фінансової послуги, її істотних умов та не створює враження, що клієнт не має права відмовитися від отримання фінансової послуги, без нав'язування її придбання, крім випадків, якщо без отримання іншої фінансової послуги отримання основної фінансової послуги є операційно неможливим.

8. На вимогу клієнта надавач фінансових послуг зобов'язаний безоплатно надати йому проект договору про надання фінансової послуги (крім договору, предметом якого є послуга з торгівлі валютними цінностями або виконання платіжної операції, якщо відповідні правочини повністю виконуються сторонами у момент їх вчинення) у формі паперового або електронного документа (за вибором споживача). Положення цієї частини не застосовується, якщо надавач фінансових послуг у момент вимоги має підстави не продовжувати або не бажає продовжувати процес укладення договору з клієнтом.

9. Надавач фінансових послуг під час надання інформації споживачу зобов'язаний дотримуватися вимог законодавства про захист прав споживачів.

10. Після припинення дії договору про надання фінансової послуги, у тому числі у зв'язку із завершенням строку дії або виконанням такого договору, клієнт за письмовим запитом має право отримати від надавача фінансових послуг інформацію, що стосується виконання сторонами своїх зобов'язань, встановлених договором, в обсягах та порядку, встановлених нормативно-правовими актами Регулятора. При цьому інформація про відсутність заборгованості та виконання зобов'язань клієнта в повному обсязі за договором про надання фінансової послуги надається клієнтові надавачем фінансової послуги у вигляді довідки протягом п'яти робочих днів з дня отримання письмового запиту клієнта. Інша інформація, що стосується виконання сторонами своїх зобов'язань, встановлених договором про надання фінансової послуги, надається клієнту в обсягах та порядку, встановлених спеціальними законами та нормативно-правовими актами Регулятора.

11. Нормативно-правовими актами Регулятора можуть визначатися мінімальний обсяг та порядок надання інформації, що має надаватися споживачу щодо кожного виду фінансових послуг додатково до інформації, надання якої споживачу передбачено цим Законом, якщо такий мінімальний обсяг інформації та/або порядок її надання не встановлений спеціальними законами